

slag, som han kunde ønske, idet vi holdt os alene til de 40,000 Kr., som er den direkte Nedgang paa Toldlovsforslaget, medens den høitærede Finantsminister paaftaar, at der ved Siden af disse 40,000 Kr. endnu er mellem 3½ og 4 Millioner Kroners Nedgang, som ikke paa den Maade kan ses af Lovforslaget, og som jeg maatte, hvis jeg maa bruge et enkelt Ord, kunde kalde den indirekte Nedgang. I den Anledning vil jeg gjerne spørge den meget ærede Finantsminister, hvorledes det hænger sammen med disse 4 Millioner. Er det dem, som den høitærede Finantsminister sigter til i Motiverne til dette Lovforslag, naar han taler om at ville bruge Halvdelen af 8 Millioner til at dække Nedgangen paa Toldlovsforslaget? Er det saa disse 3½ a 4 Mill. indirekte Nedgang, som den høitærede Finantsminister vil dække. Det er ikke muligt, at det har været den høitærede Finantsministers Mening, efter hvad vi hørte i Gaar; thi hvis det var Tanken, kunde den høitærede Finantsminister ikke i Folkethinget fremsføre Landssthingets Betænkning og tilbyde at gaa ind paa en positiv Nedgang af 4,700,000 Kr. paa de bekjendte 4 Artikler. Den høitærede Finantsminister kunde ikke paa een Gang bruge Halvdelen af de 8 Mill. til at dække den positive Nedgang paa Toldloven og alligevel have 4 Mill. til at dække den indirekte Nedgang. Altsaa det forholder sig ikke saa. Den høitærede Finantsminister vil ikke bruge Halvdelen af Brændevins- og Ølstaten til at dække den indirekte Nedgang af mellem 3½ og 4 Mill. Kr. med. Men hvorledes staar den høitærede Finantsminister overfor denne Nedgang? Mig vilde det være meget kjær, hvis den høitærede Finantsminister vilde svare: Jeg er kommen til det Resultat, at jeg vil tage en Nedgang af mellem 3½ og 4 Mill. Kr. uden Compensation, thi saa vilde mit Syn paa Toldlovsforslaget muligvis hel forandres; saa tror jeg, vi staa meget nærmere ved en Toldlov, end jeg hidtil har tænkt mig, og saa bliver det dog os og ikke vore Børn, der kommer til at se den. Men hvis det ikke er den høitærede Finantsministers Mening, hvis han ikke vil lade disse 3½ a 4 Mill. staa uuddækkede, hvor vil han saa faae dem dækkede fra? Jeg kan kun tænke mig, at den høitærede Finantsminister ved dette efter hans Udtalelser ganske løselige Skjøn, ved et Skjøn af den løseste Art over Brændevins- og Ølstaten, hvorved han faar 8 Mill. Kr., havde tænkt sig, at det i Anvendelsen bliver noget fastere, saa at der vil komme mindst 3½ a 4 Millioner Kr. til at dække den indirekte Nedgang paa Toldloven med; men hvis dette har været den høitærede Finantsministers Tanke — og

hvis det ikke har været det, maa han være gaaet ind paa at opgive de 3½ a 4 Mill. Kr. ukompenserede — at Brændevins- og Ølstaten sagtens skulde slaa til ogsaa at dække dette, vil jeg sige, at den høitærede Ministers Bebrejdelse mod os for at have omgaaedes mindre Loyalt med hans Beregninger, forekommer mig i høi Grad malplaceret.

Der er enkelte Bemærkninger, der ere gjorte imod, hvad jeg tillod mig at udtale i mit første Foredrag i Lørdags, men disse ere tilbøielig imødegaaede fra andre Sider, og jeg skal derfor ikke komme ind paa dem. Jeg skal kun sige overfor det ærede Medlem for Christiania Amt 3die Valgkreds (N. Andersen), at naar han ved sine statistiske Beregninger godtgjorde, at Folk betale meget mere for Brændevin og Øl, end Fabrikprisen angiver, saa er det netop et Bevis for, at denne Skattelov ikke vil have den Virkning, som man siger, til at formindske Brændevinsdrinkingen, men det er et Bevis for, at Brændevin og Øl staa saa stærkt i Befolkningens Forbrug, at man kan presse den næsten saa haardt, det skal være, uden at risikere, at man ikke faar ind det, som man har Øst til. Dette er et Bevis lige i modsat Retning. At denne Brændevins- og Ølstat vil komme til at hvile paa de Mindste i Samfundet, anser jeg for fuldstændig givet; det tror jeg ikke, der er nogen Tvivl om. Naar man har anført, at det er Husbonden og ikke Arbejderen, der kommer til at dække denne Udgift, fordi Husbonden i mange Tilfælde udreder Kosten til Arbejderne, saa tillægger jeg det ikke nogenjomhelst Betydning. Vi have mange Exempler paa, at man paalægger Huseierne en Stat, fordi man har ment, at de have bedre Maad til at bære den end Leierne, men Erfaringen viser ogsaa, at Skatten bliver ikke liggende paa Bærterne; den gaar ligefrem nedad og forhøier Leien for Beboerne, og saaledes tror jeg ogsaa, det vil gaa med Kosten. Ingen kan faae mig til at tro, at, naar en Arbejdsherre udreder Kosten in natura til sine Arbejdere, og vi herfra fordyre denne Kost, at det saa ikke tilsidst gaar ud over Arbejderne. Alt dette gaar tilsidst ud over dem, der kunne gjøre mindst Modstand. Det gaar ud over dem, enten derved, at Kosten i andre Henseender bliver ringere, eller ogsaa derved, at den Dagløn, Arbejderen skal have ved Siden af Kosten, bliver mindre. Det kommer altid tilsidst til at gaa ud over den endelige, virkelige Forbruger. I denne Henseende tror jeg, at de Herrer, der her have udtalt sig paa Socialdemokratiets Vegne, have set ganske rigtig paa, hvem denne Stat vil ramme; den vil i